

Research Article

A COMPARATIVE STUDY OF EXECUTIVE DIGITAL LEADERSHIP EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER THE SECONDARY EDUCATION AREA OFFICE KAMPHAENG PHET

การศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

Received: May 23, 2023

Revised: July 5, 2023

Accepted: July 14, 2023

Napattakorn Prom-on^{1*} and Nirada Wechayaluck²

นพัตกรณ์ พรหมอ่อน^{1*} และ นิรดา เวชชาลัย²

¹Pibulsongkram Rajabhat University, Phitsanulok 65000, Thailand

²มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

*Corresponding Author, E-mail: napattakorn.pr@obec.moe.go.th

Abstract

The purpose of this research were 1) to study leadership in the digital age of school administrators and 2) to compare leadership in the digital age of school administrators under the Secondary Education Service Area Office of Kamphaeng Phet. Classified by the size of the school. The population consisted of 32 schools. The size of the sample was determined using the table of Krejcie and Morgan. The number of sample groups was 28 schools. The group of informants were 28 school administrators and 4 teachers in each school for 112 people, for a total of 140 people by simple random sampling method. The data were analyzed by finding the mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.) and one-way analysis of variance (ANOVA). The results showed that: 1) the Study of Leadership in the Digital Age of School Administrators under the Secondary Education Service Area Office of Kamphaeng Phet was done at a high level. When considering each aspect, it was found that all aspects are at a high level as well. The average from high to low was as follows: having a digital vision, creating a digital learning culture, digital professionalism, and management structure, respectively and 2) a comparison of school administrators' digital leadership under the Secondary Education Service Area Office Kamphaeng Phet found that leadership in the digital age of school administrators under the Office of Secondary Education Service Area Kamphaeng Phet classified by the size of the school. There was no difference found when comparing the size.

Keywords: Leadership, Digital Age, Executive

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครชีและมอร์แกน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 28 แห่ง กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 28 คน และครูในสถานศึกษา โรงเรียนละ 4 คน จำนวน 112 คน รวมทั้งหมด 140 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัย พบว่า 1) การศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ด้านความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล และด้านการบริหารจัดการโครงสร้าง ตามลำดับ 2) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร พบว่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ ยุคดิจิทัล ผู้บริหาร

บทนำ (Introduction)

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 ประกาศ ณ วันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2561 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัตประเทศต่างๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทัน การเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และ ของโลก (Office of the Secretariat of the Council of Education, 2017, p. 1)

โดยคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบาย 4 ด้าน คือ ด้านความปลอดภัย พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นพื้นที่ปลอดภัยของผู้เรียนทุกคน พร้อมเสริมสร้างระบบกลไกในการดูแลความปลอดภัยอย่างเข้มข้น ให้กับผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา จากโรคภัยต่างๆ ภัยพิบัติ และภัยคุกคามทุกรูปแบบ และสร้างภูมิคุ้มกัน การรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี ในการดำเนินชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) และชีวิตวิถีปกติต่อไป (Next Normal) ด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นรายบุคคลเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการบริหารจัดการศึกษา โดยเฉพาะการดูแลป้องกันไม่ให้นักเรียนหลุดออกจากระบบการศึกษาและช่วยเหลือเด็กตกหล่น เด็กออกกลางคัน ให้กลับเข้าสู่ระบบ ด้านคุณภาพ ได้จัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นนำไปสู่ การมีอาชีพ มีงานทำ และส่งเสริมความเป็นเลิศของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน อีกทั้งพัฒนา ส่งเสริม ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษารวมทั้งบุคลากรสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิชาชีพ ด้านประสิทธิภาพ มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและการจัดการฐานข้อมูล มาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและการเรียนรู้ของผู้เรียน จุดเน้น คือ การเสริมสร้างระบบและกลไกในการดูแล

ความปลอดภัยนักเรียน ด้วยระบบมาตรฐานความปลอดภัยกระทรวงศึกษาธิการ (MOE Safety Platform) และมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ทุกระดับ

จากที่กล่าวมานั้นล้วนเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัลทั้งสิ้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและดำเนินงานตามนโยบาย มาตรการ หรือแนวทางการดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลต้องมีคุณลักษณะและทักษะดิจิทัลที่สำคัญ คือ การมีภาวะผู้นำดิจิทัล เพราะภาวะผู้นำหมายถึง คุณลักษณะ พฤติกรรม ความสามารถในการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นต้นแบบที่ดีในการปรับตัวให้เหมาะสมกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีดิจิทัล ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของสถานศึกษา ในยุคนี้ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางดิจิทัลสูงจะได้เปรียบในการแข่งขันที่จะนำองค์กรไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างยั่งยืน สามารถบริหารการศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้ในสถานการณ์ที่จำกัดหรือเกิดวิกฤตทางสังคม ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจะได้ใช้ศักยภาพ และความสามารถในการนำพาองค์กรสามารถสื่อสาร มีความรู้ทักษะดิจิทัล ส่งเสริม รวมใจผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ดำเนินงานได้ สอดรับกับเป้าหมาย และทิศทางการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น นำสถานศึกษา หรือองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์และพันธกิจได้

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชรตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร ที่มีสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 32 แห่ง ประกอบด้วย สถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ กระจายอยู่ใน 11 อำเภอ ซึ่งมีความแตกต่างตามบริบท ทั้งด้านภูมิประเทศ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อทราบระดับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร มีภาวะผู้นำยุคดิจิทัลอยู่ในระดับใด และขนาดของสถานศึกษา ส่งผลให้ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันหรือไม่ เพื่อจะได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ที่จะนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร ให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการพัฒนาการบริหารจัดการพัฒนาผู้เรียน และพัฒนาการศึกษา ให้มีความเจริญก้าวหน้าสอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต่อไป

วัตถุประสงค์ (Objectives)

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย (Hypothesis)

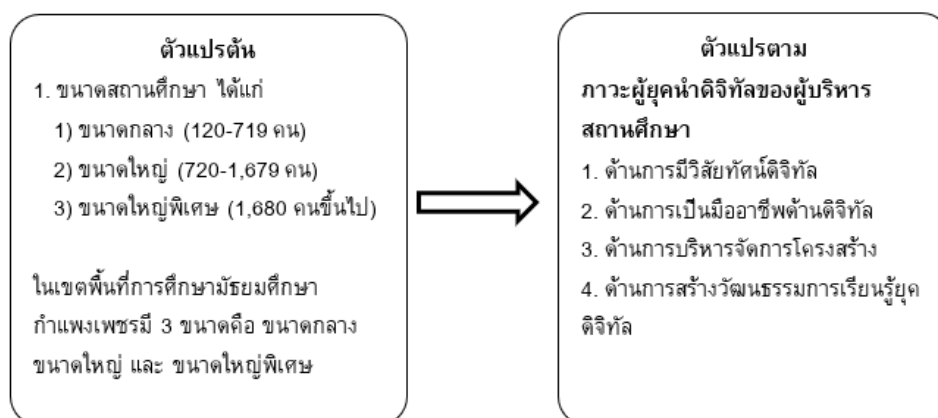
ผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

Figure 1

Conceptual Framework

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็นดังนี้ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 28 คน และ ครูในสถานศึกษา โรงเรียนละ 4 คน จำนวน 122 คน รวมทั้งหมด 140 คน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยในครั้งนี้มีการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 140 ชุด ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยรายละเอียดในแบบสอบถาม เพื่อศึกษาผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากแบบสอบถามตามที่ได้กำหนดไว้ในวิธีสุ่มตัวอย่าง โดยให้ตัวอย่างตอบแบบสอบถามได้อย่างอิสระ ทดสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Congruence: IOC) อยู่ที่ระหว่าง 0.60 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) 0.985

การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหา เพื่อนำไปใช้เพื่อสรุปสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขสำหรับในส่วนแบบสอบถาม นำมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบของเชฟเฟ (Scheffé Method)

ผลการวิจัย (Results)

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง

Table 1

The results of the analysis of the level of leadership in the digital age of school administrators under the Office of Kamphaeng Phet Secondary Educational Service Area as a whole

ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ในภาพรวม

ด้าน	ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล	n=140		ระดับ	ลำดับ
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล	4.48	0.23	มาก	1
2	ด้านความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล	4.46	0.21	มาก	3
3	ด้านการบริหารจัดการโครงสร้าง	4.41	0.31	มาก	4
4	ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล	4.47	0.25	มาก	2
รวม		4.46	0.18	มาก	

จาก Table 1 พบว่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชรโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.03) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.23) รองลงมา คือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.25) และด้านความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.21) ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการโครงสร้าง ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.31)

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบภาวะผู้นำ ยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance: One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffé Method)

Table 2

A Comparative Study of Leadership in the Digital Age of School Administrators Under the Kamphaeng Phet Secondary Educational Service Area Office classified by the size of all 4 educational institutions

ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชรโดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน

ข้อ	ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา	ขนาดกลาง (n=79)		ขนาดใหญ่ (n=43)		ขนาดใหญ่พิเศษ (n=18)		F	Sig.
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.	ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล	4.49	0.23	4.44	0.22	4.58	0.26	1.96	0.14
2.	ด้านความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล	4.47	0.21	4.42	0.18	4.48	0.30	0.87	0.41
3.	ด้านการบริหารจัดการโครงสร้าง	4.46	0.26	4.32	0.38	4.41	0.28	2.80	0.06
4.	ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล	4.49	0.26	4.42	0.21	4.53	0.31	0.33	0.72
รวม		4.29	0.33	4.25	0.49	4.32	0.43	1.53	0.22

จาก Table 2 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มุ่มมองต่อภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร จำแนกตามขนาดสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล (Discussions)

จากผลการวิจัยเรื่องการศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร อภิปรายผล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล รองลงมา คือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ด้านความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการโครงสร้าง ทั้งหมดทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอาจจะเพราะผู้บริหารสถานศึกษายังไม่ได้จัดให้มีระบบกำกับติดตามการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของครู หรือจัดสรรทรัพยากรเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการใช้งาน ควรให้คำปรึกษาครูเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ปรับปรุงอย่างเป็นระบบ โดยการใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hanchana and Silalai (2022) ที่ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนสหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านการรู้ดิจิทัล ด้านการสื่อสารดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Rodphon et al. (2020, pp. 36-45) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประชารัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประชารัฐสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการรู้ดิจิทัล ด้านการสื่อสารดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล และด้านการนิเทศและติดตามด้วยระบบดิจิทัล ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pornpatumchaikit et al. (2021) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดย ภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัย Aksanarong and Purisan (2018, p. 178) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขต หนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จังหวัดอุดรธานี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเป็นพลเมืองดิจิทัล อยู่ในระดับสูงสุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามี ความเข้าใจ มีพฤติกรรม มีความสามารถในการใช้และนำเทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้ภายในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เกิดการเรียนรู้และสามารถนำมาใช้บริหารงาน ภายในสถานศึกษาได้จริง สอดคล้องกับสภาพบริบทและความต้องการของผู้เรียน ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ส่งเสริมให้ผู้เรียน ครูให้มีความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีความรอบรู้ และ รู้เท่าทัน โดยคำนึงถึงหลักจริยธรรมในการใช้สื่อและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ผู้บริหารสถานศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญ การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัล จึงมีการปรับตัว ให้รู้เท่าทันเทคโนโลยีดิจิทัลที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วเข้าถึง และนำ เทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารงาน จึงก่อให้เกิดภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล และการบริหารจัดการโครงสร้างดิจิทัลอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร พบว่า การเปรียบเทียบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ เพราะว่าการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทและสามารถเข้าถึงได้ง่ายส่งผลให้ สถานศึกษาทุกขนาดสามารถปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาให้เท่าทัน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษานั้นผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องมีภาวะผู้นำยุคดิจิทัลในการเปลี่ยนแปลง สร้างสรรค์การจัดการศึกษาของสถานศึกษาของตนเองให้ดีขึ้น ผู้บริหาร สถานศึกษา และครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดต่างๆ จึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ Pornpatumchaikit et al. (2021, p. 50) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาด ของสถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากรัฐบาลได้จัดทำนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561 – 2580) โดยกำหนดวิสัยทัศน์ คือ “ปฏิรูปประเทศไทยสู่ดิจิทัลไทยแลนด์” ซึ่งดิจิทัล ไทยแลนด์ (Digital Thailand) หมายถึง ยุคที่ประเทศไทยสามารถสร้างสรรค์ และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็ม ศักยภาพในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน นวัตกรรม ข้อมูล ทุนมนุษย์และทรัพยากรอื่นใด เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมของประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน และได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาในระยะ 10 ปี คือ เป้าหมายที่ 1 เพิ่มขีด ความสามารถในการแข่งขัน ก้าวทันเวทีโลก ด้วยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นเครื่องมือหลักในการสร้างสรรค์ นวัตกรรมการผลิต การบริการ เป้าหมายที่ 2 สร้างโอกาสทางสังคมอย่างเท่าเทียม ด้วยข้อมูลข่าวสารและบริการผ่านสื่อดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เป้าหมายที่ 3 พัฒนาทุนมนุษย์สู่ยุคดิจิทัล ด้วยการเตรียมความพร้อมให้บุคลากรทุกกลุ่ม มีความรู้และทักษะที่เหมาะสมต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพในยุคดิจิทัล และเป้าหมายที่ 4 ปฏิรูปกระบวนการทัศน์ การทำงานและการให้บริการของภาครัฐ ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล และการใช้ประโยชน์จากข้อมูล เพื่อให้การปฏิบัติงานโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล และได้มีการกำหนด กำหนดภูมิทัศน์ดิจิทัลหรือทิศทางการพัฒนาและเป้าหมายออกเป็น 4 ระยะ ระยะที่ 1 (1 ปี 6 เดือน) Digital Foundation ประเทศไทยลงทุนและสร้างฐานรากในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล ระยะที่ 2 (5 ปี) Digital Thailand Inclusion ทุกภาคส่วนของประเทศไทยมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลตาม แนวประชารัฐ ระยะที่ 3 (10 ปี) Full Transformation ประเทศไทยก้าวสู่การเป็น “ดิจิทัลไทยแลนด์” ที่ขับเคลื่อนและใช้ ประโยชน์จากนวัตกรรมดิจิทัลได้อย่างเต็มศักยภาพ และระยะที่ 4 (10 - 20 ปี) Global Digital Leadership ประเทศไทยอยู่ใน

กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางสังคมอย่างยั่งยืน ซึ่งปัจจุบันการดำเนินงานอยู่ในระยะที่ 2 ซึ่งมีการกำหนดภูมิทัศน์ดิจิทัลของประเทศไทย (Thailand Digital Landscape) โดยเฉพาะมิติด้านสังคมว่า ประชาชนเข้าถึงโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและบริการสาธารณะพื้นฐานผ่านทางสื่อดิจิทัล และนำดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาในมิติต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเรียนรู้ และการใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการพัฒนาครู หลักสูตร และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีสื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีเนื้อหาเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตของชาวบ้าน มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการช่วยส่งเสริมดูแลสุขภาพสำหรับผู้คนทั้งในเมืองและในชนบทที่ห่างไกลหรือขาดแคลนแพทย์ (Ministry of Digital Economy and Society, 2019) ซึ่งสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการดิจิทัลเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2563 – 2565 ที่กำหนดให้มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัล มาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ ทั้งในระดับผู้เรียน เช่น ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เร็วขึ้น ช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ช่วยให้บทเรียน และสื่อการสอนมีความหลากหลาย น่าสนใจ สามารถเรียนรู้ในทุกเวลา ทุกสถานที่ สร้างความเสมอภาค ในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำของคุณภาพการศึกษาระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก หรือโรงเรียนในเมืองและชนบท ประโยชน์ในระดับครู/อาจารย์ผู้สอน เช่น สามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลายทำให้กระบวนการสอนง่ายขึ้น ทำให้ผู้สอนมีเวลาในการเตรียมการสอนได้อย่างเต็มที่ ในระดับสถานศึกษา เช่น การบริหารงานบุคคล การบริหารหลักสูตร การประกันคุณภาพการศึกษา การติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษา รวมไปถึงระบบงานสารบรรณต่างๆ ภายในสถานศึกษา ดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและลดขั้นตอนการปฏิบัติงานได้ และในระดับส่วนกลางของกระทรวงศึกษาธิการเอง เช่น ผู้บริหารและบุคลากรภายในกระทรวงศึกษาธิการ สามารถเข้าถึงฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ได้อย่างรวดเร็ว เป็นปัจจุบัน (Real Time) ทำให้สามารถวางแผนและการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และสามารถติดตามประเมินผลการดำเนินงานหรือโครงการต่างๆ ได้

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561 – 2580) ที่กำหนดวิสัยทัศน์ คือ “ปฏิรูปประเทศไทยสู่ดิจิทัลไทยแลนด์” โดยมีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาในระยะ 10 ปี อย่างชัดเจน หน่วยงานระดับกระทรวง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ได้กำหนดกลยุทธ์และตัวชี้วัดเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา บุคลากร รวมถึงคุณภาพนักเรียนอย่างต่อเนื่อง จากการวิจัย พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร มีภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนั้น หน่วยงานของภาครัฐจึงควรกำหนดนโยบายการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี และสนับสนุนทรัพยากรด้านเทคโนโลยีดิจิทัล วัสดุ อุปกรณ์ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่มีความถูกต้องตามกฎหมายให้กับสถานศึกษาทุกขนาดอย่างเพียงพอ เพื่อให้การพัฒนาประเทศไทยสู่ดิจิทัลไทยแลนด์เป็นไปตามเป้าหมาย

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ควรจัดให้ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ปัจจุบัน กำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และแผนพัฒนางานด้านดิจิทัลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร มีการกำกับควบคุม มีกระบวนการพัฒนา สนับสนุน ไปสู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาในทุกขนาดอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้วยระบบการปฏิบัติงานที่มีความกระชับ คล่องตัว และมีประสิทธิภาพ เช่น การจัดทำสำนักงานอัจฉริยะ (Smart Office) ระบบการติดต่อสื่อสารและการให้บริการอิเล็กทรอนิกส์ (e-Service) สามารถปฏิบัติงานได้ทุกที่ทุกเวลา สอดคล้องกับชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) ของโลกยุคปัจจุบัน ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีในการบริหารงานสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูสร้างแพลตฟอร์มการเรียนรู้ (Learning Platform) ที่สามารถช่วยพัฒนาองค์ความรู้และตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้

เข้าถึงเนื้อหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองสู่ความเป็นเลิศได้ผ่านเทคโนโลยี ส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากหน่วยงานอื่นในทุกระดับ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเทคโนโลยียุคดิจิทัลของสถานศึกษาในสังกัด

1.3 จากผลการศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร ด้านการบริหารจัดการโครงสร้าง ที่พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรทรัพยากรเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการใช้งาน และผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีระบบกำกับติดตาม การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของครู ผู้บริหารจึงควรจัดสรร ทรัพยากรเทคโนโลยีดิจิทัลให้เพียงพอต่อการใช้งานเพื่อประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะความราบรื่น ในการทำงานของครูผู้สอน ทั้งยังควรมีการสร้างระบบการกำกับติดตามการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของครูเพื่อเป็นข้อมูลในการแก้ไข พัฒนาการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาของตนเองให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ ดังนั้นในการศึกษารั้งต่อไปในอนาคตอาจสามารถทำการวิจัยเชิง คุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก หรือการสนทนากลุ่มย่อยเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของ ผู้บริหารให้มีความยั่งยืน

2.2 งานวิจัยครั้งนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการบริหารจัดการโครงสร้างในครั้งต่อไป ควรจะมีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อที่จะนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นในองค์กรเพื่อที่จะนำพาวัฒนธรรมของ องค์กรต่อไป

References

- Aksanarong, C., & Purisan, K. (2018). Factors effecting to technological leadership of school principals of nonghan school network under The Secondary Educational Service Area Office 20, Province Udon Thani. *Asian Graduate Journal*, 8(2), 178-188.
- Hanchana, F., & Silalai, K. (2022). Digital leadership of school administrators according to the opinion of teachers at Chonburi Inter-Campus School 1. *Journal of Roi Kaensam Academi*, 7(6), 117 – 133.
- Ministry of Digital Economy and Society. (2019). *National Policy and Plan on Digital Economy and Society Development (2018 - 2037)*. Bangkok: Office of the National Digital Economy and Society Commission.
- Pornpatumchaikit, N., Pitprasert, U., Thongpunchung, P. (2021). Leadership in digital era of the school administrators under Secondary Educational Service Area Sisaket and Yasothon. *Sisaket Rajabhat University Journal*, 15(2), 60-62.
- Rodphon, S., Khuntaree, N., & Phoklin, S. (2020). A study of digital leadership among school administrators of Pracharath school project under Sisaket Primary Educational Service Area Office 1. *Journal of Educational Administration and Leadership Sakon Nakhon Rajabhat University*, 9(35), 36-45.